

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3113/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.349/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Hronyán Zoltán (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Mfv.II.10.349/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Törvényszék 7.Mf.680.9396/2017/4. számú ítéletére és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 43.M.2865/2017/15. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének a sérelme miatt.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó a Rendőri Ezred állományában 1982. szeptemberétől 1984. augusztus 31-ig polgári alkalmazottként, majd 1984. szeptember 1-től 1994. február 28-ig hivatásos állományban állt szolgálati jogviszonyban, ekkor az indítványozó kérésére munkáltatója a szolgálati jogviszonyát megszüntette. A munkáltató az 1984. szeptembere és az 1994. február 28-a közti időszakot folyamatos munkaviszonyként igazolta az indítványozó részére. 2009. szeptember 10-én az indítványozó korábbi munkáltatója jogutódjánál szolgálati nyugdíjazását kérte, amelyet az elutasított. Az indítványozó ezt követően az elsőfokú bírósághoz benyújtott keresetében egykori munkáltatója jogutódját kérte kötelezni egy olyan tartalmú igazolás kiadására, amely szerint ő 1982. január 1-től 2009. szeptember 30-ig hivatásos szolgálati időt szerzett, továbbá arra, hogy a munkáltató jogutódja hivatásos szolgálati nyugdíjazási eljárását hivatalból indítsa el. Keresetének indokolásában arra hivatkozott, hogy 1994-ben történő leszerelésekor csak az aktív munkaviszonya szűnt meg, azonban a passzív szolgálati viszonya fennmaradt, ezért rendelkezik a szolgálati nyugdíja megállapításához szükséges 25 év szolgálati idővel. Álláspontja szerint a szolgálati jogviszonya létesítésekor hatályos jogszabály lehetővé tette, hogy fizikailag elbocsátásra kerüljön egy hivatásos állományú tag a testületből úgy, hogy a hivatásos státuszát megtarthatja, így dolgozhatott más munkáltatónál anélkül, hogy megszerzett jogai elvesztek volna.
- [3] Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította, mivel szolgálati jogviszonya megszűnéséig a szolgálati nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt nem szerezte meg. A bíróság álláspontja szerint az indítványozó nem tudta jogszabályokkal alátámasztani azt az állítását, hogy hivatásos szolgálati jogviszonya a megszüntetés ellenére továbbra is fennállt, és így szolgálati ideje keletkezett. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és annak indokolásával egyetértve rámutatott arra, hogy az indítványozó megalapozatlanul állította jogviszonya passzív formában történő fennmaradását, az indítványozó jogi álláspontját egyetlen jogszabály vagy jogelv sem támasztja alá, mivel egy jogviszony megszűnését követően jogalap hiányában abból további jogok és előnyök nem keletkezhetnek. A törvényszék utalt arra is, hogy a jogviszony megszűnését követően nem lehet megkülönböztetni passzív és aktív módon továbbra is fennálló jogviszonyt, ebből a szempontból érdektelen, hogy a jogviszony megszüntetésére kinek a kezdeményezésére és milyen jogcímen került sor. A bíróság álláspontja szerint az indítványozó esetében nem azért nem állapítható meg a 25 év hivatásos szolgálati idő, mert korábban megszerzett jogosultságait elvesztette, hanem azért, mert azokat meg sem szerezte, hiszen egyértelmű, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyának megszűnését követően már nem szerezhette a hivatásos szolgálati jogviszonyával összefüggő semmilyen jogosultságot, így szolgálati időt sem. A bíróság ítéletének indokolásában végezetül kiemelte, hogy az indítványozó az egyéb jogviszonyaiban szerzett szolgálati idejét nem érvényesítheti úgy, mintha még 2009-ben is a hivatásos állomány tagja lett volna, mivel erre a vonatkozó jogszabályok nem adnak lehetőséget.

- [4] Az ügyben az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a másodfokú bíróság ítéletét a hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolása szerint a jogerős ítélet helytállóan tartalmazza azt, hogy függetlenül a jogviszony megszűnésének indokától, annak kötelező vagy lehetséges jellegétől, a megszűnés eredménye minden esetben a szolgálati jogviszony megszüntetése, amelynek következtében a jogviszonyból eredően a felekre nézve a továbbiakban jogok nem keletkeznek, és kötelezettségek nem hárulnak. „A foglalkoztatási jogviszonyokat szabályozó törvények, így a fegyveres testületekre irányadó jogszabályok sem tartalmaznak olyan esetet, amely lehetővé tenné a jogviszony »passzív« formában történő fennmaradását és az utóbb más jogviszonyban szerzett további szolgálati idő előző jogviszonyhoz történő számítását és ennek következtében az adott jogviszonyban elérhető kedvezmények megszerzését” – rögzítette a Kúria. Ez az indítványozó által állított lehetőség egyetlen jogszabályi rendelkezésből sem vezethető le, ezért a szolgálati nyugdíjhoz szükséges 25 év fegyveres szolgálati idő hiányában az indítványozó szolgálati nyugdíjra irányuló megállapítási keresete megalapozatlan volt. A kúriai ítélet végezetül nyomatékosította, hogy az indítványozó „szolgálati jogviszonya kérelmére, elbocsátással szűnt meg, további hivatásos szolgálati viszonyban eltöltött időt már nem szerezhette, így a 25 évet el nem érő hivatásos szolgálati viszony hiányában szolgálati nyugdíjra sem vált jogosulttá”.
- [5] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz – az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra felhívó megkeresését követően kiegészített – alkotmányjogi panaszával. Kérelmének indokolása szerint egyértelmű, hogy a bíróságok az ítélezés során teljes mértékben figyelmen kívül hagyták az irányadó jogszabályok rendelkezéseit, „arról tudomást sem vettek, és nem követték azon alkotmányos követelményt, hogy a jogszabályokat a jogszabály megalkotására irányuló javaslat indokolása valamint a preambulumban foglaltak szerint kell értelmezni”. Esetében – állítása szerint – „kirívó jogértelmezési tévedésről” beszélhetünk a bírósági döntések vonatkozásában, mivel az irányadó jogszabályokban foglaltakkal teljes mértékben ellentétes tartalmú ítéletek születtek, amelyek lényegében önkényesen megfosztották őt a szolgálati nyugdíj idejének számítása alapjául beszámítandó jogviszony tartamától, megsértve ezzel a tisztességes eljáráshoz való jogát is „önkényes, a jogszabályok tartalmával ellentétes jogalkalmazás révén”. Az indítványozó álláspontja szerint „a rendszertani és logikai értelmezés szabályai alapján egyértelműen nem lehet úgy értelmezni a hivatkozott jogszabályhelyet, hogy a kérelmező elvesztette volna passzív státuszát, és az abból fakadó jogosultságokat”.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [7] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be panaszát. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. A rendes jogorvoslattal már nem támadható kúriai ítélet az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, mivel a támadott ítélettel befejezett eljárásban felperes volt.
- [8] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont] az is, hogy az indítványozó az Alaptörvényben számára biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, nem tartalmaz ugyanis az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 28. cikke, amely a bíróságok számára fogalmaz meg a jogszabályok értelmezésére vonatkozó elvárást. Az Alaptörvény 28. cikkére alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége, a panasz tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek.
- [9] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt is, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróságok eljárása és döntése Alaptörvényben biztosított joga sérelmét okozta); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az első-, és másodfokú ítéletekre is kiterjedő hatállyal.
- [10] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést

érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a Kúria döntésével kapcsolatban az eljáró bíróságnak a támadott ítéletben kifejtett jogértelmezésének és jogalkalmazásának a helytállóságával – a szolgálati jogviszony megszűnése jogkövetkezményeinek az értelmezésével – összefüggésben hivatkozott.
- [12] Ezzel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság utal egyrészt arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően [lásd például: 3046/2019. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]]. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálást indokolná.
- [13] Az Alkotmánybíróság emlékeztet továbbá arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálta során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvénysülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [14] Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetében, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja [lásd például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [15] Jelen ügyben ilyen, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. A Kúria – mint ahogyan azt az alsóbb fokon eljáró bíróságok is megtették – az indítvány által támadott döntését minden kétséget kizáróan megindokolta, azaz megjelölte, hogy döntését mely jogszabályi rendelkezésekre alapította és részletes, minden releváns körülményre kiterjedő indokolással támasztotta alá, hogy az indítványozó kereseti kérelmének miért nem lehetett helyt adni, illetve az ügyben hozott bírósági döntések miért voltak helytállóak és megalapozottak. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként részletesen megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megállapíthatóságára.
- [16] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra következtetésre jutott, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [17] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/661/2019.

• • •